

Nieuwsbrief PFR Updates

Nummer 13, 2024

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:911](#) 21-06-2024

[Parket bij de Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2024:441](#) 19-04-2024

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:3868](#) 11-06-2024

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2024:1548](#) 02-05-2024

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:9758](#) 24-06-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:4383](#) 21-06-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:4314](#) 20-06-2024

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2024:5762](#) 19-06-2024

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2024:3302](#) 31-05-2024

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2024:5018](#) 15-05-2024

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:8777](#) 02-05-2024

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2024:2993](#) 05-04-2024

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst het verzoek van de vrouw tot toekenning van een uitkering tot levensonderhoud af gedurende de tijd dat zij in een psychiatrische instelling verblijft omdat zij voldoende inkomsten heeft om in haar levensonderhoud te voorzien en daarbij maandelijks geld overhoudt. Er is dan geen sprake van behoefte.

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn in 2007 in Marokko gehuwd. Ze hebben geen kinderen. Beiden hebben de Nederlandse nationaliteit. In de echtscheidingsprocedure vordert de vrouw onder meer een door de man aan haar te betalen onderhoudsbijdrage van € 1.250 per maand. De vrouw verblijft op dit moment in een psychiatrische instelling en de vraag is welk rol dit speelt voor de behoefte en behoefte van de vrouw.

Beoordeling en motivering

Omdat beide partijen ten tijde van de indiening van het verzoek tot echtscheiding hun gewone verblijfplaats hadden in Nederland, is de Nederlandse rechter bevoegd op dit verzoek te beslissen. Daarbij zal de rechtbank op grond van artikel 10:56 lid 1 BW Nederlands recht toepassen.

De rechtbank haalt artikel 1:156 lid 1 BW aan. De vraag is niet alleen of de vrouw een huwelijksgerelateerde behoefte heeft, maar ook of er sprake is van behoefte aan de kant van de vrouw. Over de wijze waarop dit bepaald moet worden zijn partijen het niet eens. De vrouw stelt dat voor haar behoefte moet worden uitgegaan van de zogenoemde hofnorm als bedoeld in de aanbevelingen van de Expertgroep Alimentatie. Die norm neemt het netto besteedbaar gezinsinkomen ten tijde van de samenleving van partijen als uitgangspunt. De man heeft tijdens de mondelinge behandeling gemotiveerd betwist dat de hofnorm in dit geval moet worden toegepast. Omdat de vrouw op dit moment in een psychiatrische instelling verblijft, vindt de man dat van de daadwerkelijke inkomsten en uitgaven van de vrouw moet worden uitgegaan. Volgens de man blijkt daaruit dat de vrouw zelf in haar levensonderhoud kan voorzien.

Hoewel bij de vaststelling van de behoefte van de vrouw het welstandsniveau ten tijde van het huwelijk in beginsel als uitgangspunt geldt en toepassing van de hofnorm tot een reële inschatting daarvan kan leiden, ziet de rechtbank in dit geval aanleiding om aan de hand van de daadwerkelijke (huidige) inkomsten en uitgaven vast te stellen welke behoefte de vrouw (daadwerkelijk) heeft en of zij hier zelf in kan voorzien.

Vast staat dat de vrouw op dit moment in een psychiatrische instelling verblijft. Weliswaar gaf de advocaat van de vrouw tijdens de mondelinge behandeling aan dat terugkeer in de maatschappij het doel is van de behandeling van de vrouw, maar het is niet duidelijk op welke termijn dit kan plaatsvinden. Ten tijde van de mondelinge behandeling was de behandeling volgens de advocaat van de vrouw nog gericht op stabilisatie. Ook gaf haar advocaat aan dat die stabilisatie langer duurt. De rechtbank maakt hieruit op dat de vrouw vooralsnog voor nog onbepaalde duur in de psychiatrische instelling zal verblijven en er op korte termijn geen zicht op is dat de vrouw zelfstandig zou kunnen gaan wonen. Daarbij is de vrouw tijdens haar verblijf in de psychiatrische instelling feitelijk niet in staat (volledig) te leven op het welvaartsniveau dat zij ten tijde van het huwelijk had. Een bijdrage die op dat welvaartsniveau is gericht, mist dan ook (deels) doel.

De rechtbank beoordeelt de behoefte en behoeftigheid van de vrouw daarom aan de hand van het door haar bewindvoerder opgestelde overzicht van haar huidige daadwerkelijke inkomsten en uitgaven. Daarbij is van belang dat rechtbank de vrouw niet alleen onder bewind heeft gesteld, maar over de vrouw ook een mentorschap heeft ingesteld. Uit het genoemde overzicht volgt dat de vrouw (netto) diverse uitkeringen ontvangt totaal € 946,15 per maand. Het overgelegde overzicht laat verder zien dat dit bedrag haar lasten dekt en dat zij nog € 226,54 overhoudt per maand.

De rechtbank concludeert dan ook dat de vrouw gedurende de tijd dat zij in de psychiatrische instelling verblijft voldoende inkomsten heeft om in haar levensonderhoud te voorzien en daarbij maandelijks geld overhoudt. Dat betekent dat van behoeftigheid geen sprake is. Het gevolg daarvan is dat de rechtbank het verzoek van de vrouw zal afwijzen. Op de draagkracht van de man hoeft de rechtbank dus niet in te gaan.

Wel merkt de rechtbank op dat de omstandigheden van de vrouw wezenlijk zullen wijzigen op het moment dat zij terugkeert in de maatschappij en feitelijk weer in staat is om op het welvaartsniveau te leven dat zij tijdens het huwelijk had. Gelet op het bepaalde in artikel 1:401 lid 1 BW geeft de rechtbank (de advocaten van) partijen dan ook mee de behoefte van de vrouw aan een onderhoudsbijdrage tegen die tijd opnieuw tegen het licht te houden.

Conclusie

De rechtbank wijst het verzoek van de vrouw tot toekenning van een uitkering tot levensonderhoud af.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 21-06-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:4383

Zaaknummer: C/02/411742 FA RK 23/3293

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst de door de raad verzochte OTS af omdat er nu geen sprake is van een ernstige ontwikkelingsbedreiging en de ouders voldoende in staat worden geacht zelfstandig hulp te zoeken en deze hulp te accepteren.

Feiten en omstandigheden

De ouders met gezamenlijk gezag over een jongen van 5 jaar zijn uit elkaar. Hij woont bij de moeder. In de periode na de verbreking van de relatie zijn zorgen over hem ontstaan. Mede vanwege de ziekte van de moeder, de afwezigheid van de vader en de strijd tussen hen is de jongen kortdurend vrijwillig geplaatst in een pleeggezin. De Raad voor de Kinderbescherming (de raad) heeft de OTS gemotiveerd verzocht. De gecertificeerde instelling (GI) is nog niet preventief betrokken. Ter zitting geeft de GI aan benieuwd te zijn naar het effect van de hulpverlening die op dit moment is betrokken. Als dit positief is, kan mogelijk ook het vrijwillig kader aansluiten.

Beoordeling en motivering

De kinderrechter overweegt het volgende. Het is duidelijk dat er zorgen zijn en dat er sprake is geweest van een heftige periode voor zowel de ouders als de minderjarige, sinds het uit elkaar gaan van de vader en de moeder na een langdurige en turbulente relatie. De handoperatie van de moeder heeft uiteindelijk tot de situatie geleid dat de minderjarige voor vier weken vrijwillig in een pleeggezin is geplaatst, waarbij zowel de moeder als de vader onvoldoende beschikbaar waren voor hem. De kinderrechter deelt de mening van de raad dat de ouders ten aanzien van deze pleegzorgplaatsing andere keuzes hadden moeten maken en dat zij hun verantwoordelijkheid hierin onvoldoende hebben genomen. De ouders lijken de impact van een dergelijke pleegzorgplaatsing te hebben onderschat en zijn belang niet te hebben vooropgesteld. De kinderrechter ziet ook, zoals door de moeder naar voren is gebracht, dat de hele situatie sinds dat moment onder een vergrootglas is komen te liggen. De zorgen die de raad naar voren brengt, zoals de grote mate van zelfstandigheid die de minderjarige laat zien, kunnen signalen zijn dat een kind een te grote verantwoordelijkheid voelt en te veel aan zijn lot is overgelaten gedurende de strijd tussen de ouders. In dit geval is de kinderrechter echter

van oordeel dat het voorgaande onvoldoende is om te spreken van een ernstige ontwikkelingsbedreiging. Daarbij neemt zij ook in overweging dat de ouders op dit moment, met hulp van hun advocaten, bezig zijn met het maken van afspraken over hoe zij hun ouderschap gaan vormgeven. Het is goed om te horen dat op dit moment de communicatie al is verbeterd en de ouders de eerste stappen hebben gezet voor het vaststellen van een zorgregeling. De kinderrechter heeft er dan ook voldoende vertrouwen in dat de ouders hierin samen met de hulp van hun advocaten stappen gaan zetten en duidelijkheid gaan creëren voor de minderjarige. Bovendien heeft de kinderrechter vertrouwen dat de ouders zelf in staat zijn om de weg naar de hulpverlening te vinden en deze hulp ook zullen inschakelen als dat nodig is. Zo heeft de moeder na de plaatsing in het pleeggezin ook hulp gezocht van een maatschappelijk werkster en is het haar gelukt om een passende woning voor haar en de minderjarige te vinden, een school te regelen en ook inkomen te regelen voor haarzelf. Hierdoor is er volgens de kinderrechter enige vorm van rust ontstaan en de kinderrechter hoopt dat de komende tijd, onder meer door de afspraken die de ouders gaan maken, de situatie nog meer gaat stabiliseren en tot rust zal komen. De kinderrechter doet daarbij ook een uitdrukkelijk beroep op de ouders de belangen van de minderjarige voorop te stellen. Het is van groot belang dat hij zo min mogelijk wordt belast met de strijd tussen de ouders en dat de ouders voor hem voldoende (emotioneel) beschikbaar zijn. Concluderend is de kinderrechter van oordeel, nu er geen sprake is van een ernstige ontwikkelingsbedreiging en de ouders voldoende in staat zijn om zelfstandig hulp te zoeken en deze hulp te accepteren, dat niet wordt voldaan aan de wettelijke vereisten voor een ondertoezichtstelling, zoals opgenomen in artikel 1:255 lid 1 sub a BW.

Conclusie

De verzochte OTS wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 24-06-2024

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2024:9758

Zaaknummer: C/09/666463 / JE RK 24-936

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoewel de gekwalificeerde gedragswetenschapper slechts heeft ingestemd met een machtiging gesloten jeugdhulp voor de duur van drie maanden, verleent de kinderrechter in afwijking daarvan een machtiging voor de duur van zes maanden. Naar het oordeel van de kinderrechter is dit in de gegeven omstandigheden en in dit concrete geval geschikt en noodzakelijk in het belang van de minderjarige.

Feiten en omstandigheden

De zaak betreft een machtiging gesloten jeugdhulp voor de minderjarige. Haar vader en moeder zijn gezamenlijk belast met het ouderlijk gezag. De minderjarige verblijft in een gesloten accommodatie sinds een spoedmachtiging in september 2023 en twee machtigingen voor telkens drie maanden.

Standpunten van de partijen

Het college verzoekt een machtiging te verlenen om de minderjarige in een gesloten accommodatie voor jeugdhulp te doen opnemen en te doen verblijven voor de duur van zes maanden. De minderjarige vindt een verblijf op de gesloten groep niet langer nodig, zij heeft een groepsounselingsprogramma gevolgd, is recent gestart met dramatherapie en begint met contextuele therapie. Haar advocaat heeft verzocht het verzoek af te wijzen, dan wel aan te houden om de mogelijkheden binnen een open setting te kunnen onderzoeken. De advocaat geeft aan dat een machtiging voor langer dan drie maanden niet mogelijk omdat de gedragswetenschapper slechts heeft ingestemd met een duur van drie maanden.

Het college vindt een machtiging voor zes maanden noodzakelijk, omdat het nog te vroeg is om de overstap te kunnen maken naar een open groep. Het college vindt dat de minderjarige maar langzaam vooruitgang boekt en het voor haar ook schadelijk is om elke drie maanden een zitting te hebben, met alle emoties die daarbij komen kijken. De minderjarige heeft meer tijd nodig om zich open te stellen voor haar behandeling. Als zij volgens de accommodatie klaar is voor een open groep, zal de gemeente daarin mee gaan. De moeder stemt in met het verzoek van het college. Zij wil voorkomen dat de minderjarige in een te vroeg stadium naar

een open groep wordt overgeplaatst met het risico dat ze terugvalt in oud gedrag en dan opnieuw een gesloten setting nodig zal zijn. De vader sluit zich hierbij aan.

Beoordeling en motivering

De kinderrechter is van oordeel dat aan de voorwaarden voor een machtiging tot gesloten jeugdhulp uit artikel 6.1.2 lid 2 Jeugdwet is voldaan en dat de machtiging nog nodig is voor de duur van zes maanden. De minderjarige heeft ondertussen zes maanden in de gesloten jeugdhulp verbleven. Hoewel ze positieve stappen heeft gezet, is de gehoopte vooruitgang nog niet bereikt. De kinderrechter heeft gemerkt dat de minderjarige zich heel netjes kan presenteren, goed is in het geven van de wenselijke antwoorden en overtuigend kan vertellen dat het erg goed met haar gaat. Echter, tussen de zittingen door is er sprake van meermaals weglopen, drugsgebruik en veelvuldige conflicten met haar omgeving. Door de langdurige weerstand van de minderjarige is de benodigde behandeling pas laat op gang gekomen. Er moet nog meer duidelijk worden over wat zij nodig heeft en hoe zij haar eigen identiteit beter kan ontwikkelen, ook zijn er zorgen bijgekomen over de seksuele ontwikkeling van de minderjarige. De gekwalificeerde gedragswetenschapper heeft verklaard dat een gesloten plaatsing noodzakelijk, proportioneel en passend is. Het is in haar belang dat zij zich positief kan ontwikkelen binnen de kaders en bescherming van een gesloten setting en dat het psychologisch onderzoek en de dramatherapie daar kan worden voortgezet. Dan kan zij daarna een passende vervolgbehandeling krijgen, op een open groep, zodra dat verantwoord is. Vanwege het voorgaande vindt de kinderrechter een machtiging voor gesloten jeugdhulp noodzakelijk en geschikt.

Met betrekking tot de duur van de machtiging overweegt de kinderrechter als volgt. De gekwalificeerde gedragswetenschapper heeft ingestemd met een machtiging voor gesloten jeugdhulp voor de duur van drie maanden. Dit om de minderjarige het perspectief te blijven geven dat noodzakelijk lijkt om haar gemotiveerd te houden voor het traject en omdat een periode van zes maanden op dit moment moeilijk voor de minderjarige te overzien is. De kinderrechter overweegt dat een machtiging voor gesloten jeugdzorg niet langer hoort te duren dan noodzakelijk is. Bij zijn afweging over de duur van de machtiging betreft de kinderrechter alle beschikbare informatie, waarbij veel waarde wordt gehecht aan de verklaring van de gekwalificeerde gedragswetenschapper. Anders dan de advocaat van de minderjarige heeft betoogd, is de kinderrechter echter van oordeel dat de wet niet voorschrijft dat hij gehouden is de duur van de machtiging te beperken tot de periode die de gekwalificeerde gedragswetenschapper in diens verklaring noemt. Hierbij heeft de kinderrechter ruimte om zijn eigen afweging te maken. Dit volgt ook uit artikel 3 IVRK, dat voorschrijft dat bij alle maatregelen betreffende kinderen de belangen van het kind de eerste overweging vormen.

De kinderrechter heeft al meerdere machtigingen voor een kortere duur verleend. Hoewel de minderjarige positieve stappen heeft gezet, is zij ook meerdere keren teruggevallen in oud, schadelijk gedrag. Uit de rapportages blijkt dat zij zich de afgelopen maanden niet meer dan oppervlakkig heeft opengesteld en diepgang steeds uit de weg gaat. De kinderrechter gunt het de minderjarige dat ze écht haar behandeling aangaat, en de diepte in kan gaan om haar problemen écht aan te pakken. De kinderrechter verwacht dat een verlenging voor de duur van drie maanden hier niet helpend bij is en dat de minderjarige baat kan hebben bij machtiging met een langere duur. De kinderrechter voelt zich hierin gesteund door onderzoeken over dit onderwerp, waarin de zorgen over de invloed van kortdurende machtigingen op de behandeling ook worden benoemd.

Gelet op alle omstandigheden is de kinderrechter in dit specifieke geval van oordeel dat meer gewicht moet worden toegekend aan de argumenten van het college en de ouders, ondersteund door de behandelaars van de accommodatie, vóór een machtiging voor gesloten jeugdhulp voor de duur van zes maanden, dan aan de zorg van de gedragswetenschapper dat de minderjarige de duur van zes maanden niet goed kan overzien.

Conclusie

De kinderrechter verleent een machtiging om de minderjarige te doen opnemen en te doen verblijven in een gesloten accommodatie voor jeugdhulp voor de duur van zes maanden.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 05-04-2024

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2024:2993

Zaaknummer: C/01/402683 / JE RK 24-389

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek om schadevergoeding naar Marokkaans recht. Nederlands recht is van toepassing en biedt geen grondslag voor schadevergoeding op grond van negatieve ervaringen in het huwelijk of voor een als onduidelijk ervaren echtscheidingsgrond.

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn in 2022 getrouwd en hebben beiden de Nederlandse en Marokkaanse nationaliteit. Zij verzoeken de rechtbank de echtscheiding tussen hen uit te spreken. De man heeft twee nevenverzoeken ingediend waarmee de vrouw het eens is. De vrouw heeft ook een nevenverzoek ingediend. De vrouw verzoekt aan de rechtbank haar een schadeloosstelling toe te kennen van € 4.000 omdat zij vanwege gedragingen van de man tijdens het huwelijk mentale schade zou hebben geleden en omdat de man geen andere duidelijke reden dan de beweerdelijke duurzame ontwrichting heeft aangevoerd voor zijn verzoek om echtscheiding. De man vindt dat de vrouw in haar verzoek niet-ontvankelijk moet worden verklaard dan wel dat dit verzoek moet worden afgewezen.

Beoordeling en motivering

De rechtbank is bevoegd te beslissen op de verzoeken van de partijen en het Nederlands recht is op die verzoeken van toepassing. Met betrekking tot het huwelijksvermogensregime van partijen is op grond van de EU-Verordening huwelijksvermogensstelsels het Nederlands recht van toepassing. De rechtbank spreekt de echtscheiding tussen partijen uit omdat aan de wettelijke vereisten is voldaan. De rechtbank wijst ook de verzoeken van de man toe omdat partijen het erover eens zijn.

Het verzoek van de vrouw tot schadevergoeding betreft naar het oordeel van de rechtbank een verzoek om een andere voorziening als bedoeld in artikel 827 lid 1 aanhef en onder f Rv omdat dit voldoende samenhang vertoont met het verzoek tot echtscheiding. De rechtbank volgt de vrouw niet in haar stelling dat op dit verzoek Marokkaans recht van toepassing is. Het betreft hier een geschil tussen twee partijen die in Nederland gehuwd zijn, hun huwelijksdomicilie in Nederland hebben gevestigd, en in Nederland zijn geworteld. Beiden hebben naast de

Marokkaanse nationaliteit, de Nederlandse nationaliteit. Op hun echtscheiding en ook op hun huwelijksvermogensregime is Nederlands recht van toepassing. Op de persoonlijke betrekkingen tussen hen beiden als echtgenoten, voor zover die niet worden begrepen onder de EU-Verordening huwelijksvermogensstelsels, is op grond van artikel 10:36 BW eveneens Nederlands recht van toepassing, nu zij geen andersluidende rechtskeuze hebben gemaakt. Het Nederlands familierecht biedt geen grondslag voor een schadevergoeding op grond van negatieve ervaringen in het huwelijk of voor een als onduidelijk ervaren echtscheidingsgrond. Dit betekent dat het verzoek van de vrouw om schadevergoeding wegens een ontbreken van wettelijke grondslag zal worden afgewezen.

Conclusie

De rechtbank spreekt de echtscheiding uit tussen partijen, bepaalt dat de man de huurder is van de woning, verklaart voor recht dat partijen niets te verdelen hebben en dat partijen over en weer geen vorderingen hebben op elkaar uit hoofde van de huwelijksgoederengemeenschap, verklaart deze beslissing uitvoerbaar bij voorraad, behalve voor zover het de echtscheiding betreft, en wijst het verzoek van de vrouw om een schadeloosstelling af.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 31-05-2024

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2024:3302

Zaaknummer: C/16/566560 / FA RK 23-2129

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Toewijzing verzoek stiefouderadoptie. Minderjarige en stiefvader schelen iets minder dan achttien jaar. Disproportioneel om verzoek op deze formele grond af te wijzen. Rechtbank gaat ook voorbij aan bezwaar vader, omdat er nauwelijks in gezinsverband is samengeleefd. Het kind en de vader hebben al ruim tien jaar geen contact, en de vader is onvoldoende in staat de belangen van het kind af te wegen. Stiefvader is al jaren betrouwbaar vaderfiguur voor het kind, ook in moeilijke tijden en het kind wil geadopteerd worden door de stiefvader. Adoptie in het kennelijk belang van de minderjarige, want het zal bijdragen aan zijn sociaal-emotionele ontwikkeling.

Feiten en omstandigheden

Het kind is in 2009 geboren en erkend door de vader. De vader en de moeder hadden aanvankelijk gezamenlijk ouderlijk gezag. Sinds 2015 heeft alleen de moeder ouderlijk gezag en is vaders recht op omgang met het kind ontzegd. Sinds 2016 heeft de moeder een relatie met de stiefvader. Nadat de stiefvader zich enkele keren heeft in- en uitgeschreven op het adres van de moeder, staan ze sinds 2021 weer ingeschreven op hetzelfde adres en zijn ze in dat jaar ook gehuwd.

Grieven

De stiefvader verzoekt de rechtbank om de adoptie van het kind door de stiefvader uit te spreken. De moeder heeft ingestemd met de adoptie van haar kind door de stiefvader.

Het kind zelf wil graag geadopteerd worden door zijn stiefvader en geeft aan deze als zijn vaderfiguur te zien.

De vader spreekt het verzoek tegen. Hij geeft aan dat hij de vader van het kind is en wil niet dat zijn kind geadopteerd wordt door een andere man.

De Raad voor de Kinderbescherming heeft geadviseerd het verzoek tot adoptie af te wijzen,

omdat met adoptie alle banden met de oorspronkelijke ouder worden verbroken om het juridisch ouderschap met de stiefouder te creëren. Met het aanvragen van gezamenlijk gezag door de moeder en de stiefvader kan hetzelfde worden bereikt. De belangen van het kind zouden niet geschaad worden als de situatie blijft zoals deze is.

Beoordeling en motivering

Artikel 1:228 lid 1 sub c BW vereist dat de adoptant ten minste achttien jaar ouder is dan het kind. De stiefvader en het kind schelen echter zeventien jaar en bijna elf maanden. Voor de vraag of hieraan voorbij kan worden gegaan overweegt de rechtbank het volgende.

De Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2000:AA6339) heeft bepaald dat de rechter niet mag afwijken van het minimumleeftijdsverschil. Het minimumleeftijdsverschil waarborgt het belang van het kind, om te voorkomen dat er een te klein verschil in leeftijd tussen de adoptieouder en het kind zou zijn. De rechtbank oordeelt dat in casu niet strikt aan de voorwaarde is voldaan, maar wel aan de ratio. Het leeftijdsverschil wijkt zo weinig af van het wettelijk vereiste, dat het disproportioneel zou zijn om het verzoek op deze formele grond af te wijzen. Daar komt bij dat er een familieband bestaat tussen de stiefvader en het kind die ook bescherming verdient. Daarom oordeelt de rechter dat aan de voorwaarde uit sub c is voldaan.

Artikel 1:228 lid 1 sub d BW vereist dat geen van de ouders het verzoek tegenspreekt. In casu spreekt de vader het verzoek tegen. Op basis van artikel 1:228 lid 2 BW kan hieraan voorbij worden gegaan als de ouder en het kind nauwelijks in gezinsverband hebben samengeleefd. De rechtbank overweegt het volgende. De vader heeft slechts de eerste dertien maanden van zijn leven samen met de moeder voor het kind gezorgd. Er zijn daarna pogingen gedaan om het contact tussen vader en het kind te laten plaatsvinden, maar vader verscheen niet op gesprekken. Nadat de moeder alleen gezag kreeg, is er vrijwel niets meer van vader vernomen. De rechtbank oordeelt dat er nauwelijks sprake is van gezinsverband en dat de vader niet op de hoogte is van de ontwikkeling van het kind en dus ook geen oordeel kan vormen over wat in het belang van het kind is. De rechtbank gaat daarom voorbij aan de tegenspraak van de vader.

Artikel 1:227 lid 3 BW vereist dat een adoptieverzoek alleen kan worden toegewezen als deze in het belang van het kind is en naar verwachting het kind niet meer van zijn ouder in hoedanigheid als ouder te verwachten heeft. Vader geeft aan contact te willen met het kind, maar onderneemt hiertoe geen initiatief en kan ook niet aangeven wat hij voor het kind kan betekenen. Het kind wil geen contact met zijn vader. De rechtbank oordeelt dat voor het adoptieverzoek niet relevant is of er contact is, maar of het kind iets van de ouder in hoedanigheid als ouder kan verwachten. Dat iets hier niet het geval. Wat betreft het belang

van het kind overweegt de rechtbank dat adoptie recht doet aan de situatie waarin de stiefvader en het kind een nauwe verbondenheid hebben en de stiefvader een vaderrol vervult. Het kind heeft ook zelf de wens geadopteerd te worden door de stiefvader en de rechtbank verwacht dat het zal bijdrage aan zijn sociaal-emotionele ontwikkeling.

Conclusie

De rechtbank wijst het verzoek tot adoptie van het kind door de stiefvader toe.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 20-06-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:4314

Zaaknummer: C/02/411417 / FA RK 23/3129

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Opheffing bewind op verzoek tbs-kliniek. Het beheer van het geld van de tbs'er berust bij hoofd inrichting, tenzij in verplegings- en behandelplan anders is bepaald. Daarnaast is er geen sprake van echte bewindvoering, nu betrokkene feitelijk de regie voert over zijn financiën.

Feiten en omstandigheden

Aan betrokkene is tbs met dwang opgelegd, zonder einddatum, en de maatregel is onlangs met twee jaar verlengd. De bewindvoerder is een nicht van betrokkene. In feite maakt zij alleen geld over en stuurt bankafschriften door. In de praktijk voert betrokkene onder het mom van bewind feitelijk zelf de regie over zijn eigen financiën.

De betrokkene verblijft in een tbs-kliniek van Fivoor. Fivoor heeft een verzoek ingediend om het ingestelde bewind over de goederen van betrokkene op te heffen. Volgens de rechter valt een tbs-kliniek onder artikel 1:432 lid 2 BW en daarom is Fivoor aan te merken als belanghebbende en gerechtigd om een verzoek tot opheffing van bewind in te dienen.

Grievens

Fivoor verzoekt het bewind op te heffen. De instelling heeft verklaard dat de financiën een risicofactor zijn voor betrokkene, gelet op de in het verleden gepleegde vermogensdelicten.

Beoordeling en motivering

Artikel 45 Beginselenwet verplichting ter beschikking gestelden bepaalt dat het beheer van het geld van betrokkene berust bij het hoofd van de inrichting, tenzij in een verplegings- en behandelplan anders is bepaald. Uit niets blijkt dat er andere afspraken zijn gemaakt. Gelet hierop besluit de kantonrechter het bewind op te heffen.

Daar komt bij dat er geen sprake is van echte bewindvoering. De bewindvoerder heeft geen (actieve) rol bij de uitvoering van het bewind en de betrokkene heeft feitelijk zelf de regie over zijn financiën. Aangezien dit een risicofactor is voor betrokkene, is de bewindvoering zeer

onwenselijk.

Conclusie

De kantonrechter heft per direct het bewind over de goederen van betrokkene op.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 19-06-2024

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2024:5762

Zaaknummer: 10485257 GZ VERZ 23-3329

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Afwikkeling huwelijkse voorwaarden, vergoedingsrechten. Verbouwingskosten bakhuis dat man in privé toebehoort: de redelijkheid en billijkheid die de rechtsverhouding tussen partijen beheerst, brengt met zich dat het onder deze omstandigheden niet alleen voor risico van de vrouw behoort te blijven om aan te tonen wat partijen aan de verbouwingen hebben uitgegeven. Het hof maakt een schatting van deze kosten. Huuropbrengsten bakhuis: de vrouw heeft uit de omstandigheden van het geval en de gedragingen van partijen redelijkerwijs mogen afleiden dat partijen (stilzwijgend) andere afspraken hebben gemaakt, zodat de man geen aanspraak kan maken op vergoeding.

Feiten en omstandigheden

Man en vrouw zijn in gemeenschap van goederen getrouwd met uitsluiting van: privé-onroerend goed van de man en al hetgeen door belegging of herbelegging daarvoor in de plaats mocht komen; een hypothecaire schuld op de nv van de man; de schuld van de man aan de vrouw/vordering van de vrouw jegens de man van tienduizend gulden. In de bestreden beschikking heeft de rechtbank, voor zover hier van belang, uitvoerbaar bij voorraad de vermogensrechtelijke afwikkeling van het huwelijk vastgesteld. Bij de afwikkeling is verschil van inzicht ontstaan over de kosten van verbouwing en de huuropbrengsten van het bakhuis.

Beoordeling en motivering

Peildatum

De rechtbank heeft voor de peildatum aansluiting gezocht bij wat partijen hierover zijn overeengekomen en waartegen geen grieven zijn gericht, namelijk 30 mei 2022.

Afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden

Hypothecaire geldleningen bakhuis

Volgens de huwelijkse voorwaarden zijn de hypothecaire geldleningen privéschulden van de man en aflossing dient aldus voor zijn rekening te komen. De man heeft in zijn eerste grief onderbouwd aangevoerd dat de rechtbank in de bestreden beschikking is uitgegaan van een onjuist bedrag. De vrouw stemt hiermee in, zodat het verzoek van de man toewijsbaar is.

Verbouwingskosten woning en bakhuis

Vast staat dat de woning en het bakhuis eigendom zijn van de man en volgens de huwelijkse voorwaarden buiten de gemeenschap vallen. Partijen zijn het erover eens dat verbouwingskosten voor de rekening van de man komen, tenzij deze kosten met gemeenschapsgeld zijn betaald. Dan moet de man de helft van de kosten aan de vrouw vergoeden. Partijen verschillen van mening over de hoogte van de verbouwingskosten.

Het hof overweegt als volgt. De vrouw beroept zich op een vergoedingsrecht omdat er volgens haar met gemeenschapsgeld is bijgedragen aan de verbouwingen, zodat op haar de stelplicht rust. Tussen partijen is niet in geschil dat er vanaf 1989 verschillende verbouwingen hebben plaatsgevonden. De vrouw heeft een deel van de verbouwingskosten onderbouwd met achteraf opgevraagde facturen. De overige kosten heeft zij niet kunnen onderbouwen. Partijen zijn het erover eens dat de vrouw tijdens hun huwelijk de administratie heeft bijgehouden. De vrouw stelt echter in bewijsnood te verkeren, omdat de administratie is achtergebleven in de woning van de man. Hoewel de man dit betwist, heeft hij wel een ander deel van de administratie (inzake de huurinkomsten) in de procedure ingebracht. Het hof acht de stelling van de man dat de vrouw alle administratie heeft meegenomen dan ook niet geloofwaardig. Daarbij komt dat de vrouw, gezien de manier waarop partijen hun financiën regelden, niet in staat is haar stellingen nader te onderbouwen. Vast staat immers dat partijen een bedrag van € 1.500 per maand aan dividend ontvingen en daarnaast verschillende contante inkomsten hadden. Partijen hadden thuis een potje met contant geld dat werd gevuld met de opbrengsten uit verhuur van het bakhuis, de schoonmaakwerkzaamheden van de vrouw en de verkoop van auto-onderdelen door de man. Uit de stukken en het verhandelde op de zitting is duidelijk geworden dat partijen hun lasten voor een (groot) deel hebben betaald uit dit potje met contant geld. Volgens de man hadden partijen dat potje niet echt nodig om de lasten en kosten te betalen, gelet op de vaste maandelijkse inkomsten aan dividend. Onweersproken is echter dat er op dit moment geen contant geld meer is en op vragen van het hof kan de man niet verklaren waarvoor het contante geld was bestemd of waaraan het dan wel is opgegaan. Aangezien er geen andere aanknopingspunten zijn, acht het hof het aannemelijk dat de verbouwingen voor een (groot) deel zijn gefinancierd met het contante geld. Partijen hebben er samen en gedurende lange tijd voor gekozen om hun financiële zaken op een ondoorzichtige manier te regelen, waardoor niet meer te achterhalen welke bedragen precies aan de verbouwingen zijn uitgegeven. De redelijkheid en billijkheid die de rechtsverhouding

tussen partijen beheerst, brengt met zich dat het onder deze omstandigheden niet alleen voor risico van de vrouw behoort te blijven om aan te tonen wat partijen aan de verbouwingen hebben uitgegeven. Het hof is daarom van oordeel dat een schatting van deze kosten moet worden gemaakt.

Bij een schatting van de verbouwingskosten neemt het hof in aanmerking dat partijen dertig jaar in de woning hebben gewoond, verschillende verbouwingen hebben uitgevoerd en het feit dat de woning op dit moment aanzienlijke waarde vertegenwoordigt. Het hof sluit hiermee aan bij het oordeel van de rechtbank, omdat deze posten en bedragen alleszins redelijk voorkomen. In aanvulling daarop heeft de vrouw in hoger beroep nog een aantal kostenposten aangevoerd die in eerste aanleg niet zijn genoemd, namelijk de kosten van de keuken en de bestrating. De man erkent de kosten van de keuken, maar bestrijdt de door de vrouw opgevoerde kosten van de bestrating. Het hof geeft derhalve een schatting voor de kosten van de bestrating.

De man stelt dat (een deel van) de verbouwingskosten niet van gemeenschapsgeld zijn betaald, maar zijn gefinancierd door het oversluiten van de hypothecaire geldleningen. Dit is echter niet gebleken uit de motivering van de man, bij wie de verzwaarde motiveringsplicht ligt voor wat betreft de hypothecaire financiering van de kosten omdat hij de hypotheekgever is.

Gelet op het voorgaande is het hof van oordeel dat de man de geschatte verbouwingskosten aan de gemeenschap moet vergoeden. De tweede grief van de man faalt en het vermeerde verzoek van de vrouw zal worden toegewezen.

Huuropbrengsten bakhuis

Vast staat dat het bakhuis vanaf 1999 regelmatig verhuurd is geweest. De rechtbank heeft geoordeeld dat de huuropbrengsten zijn aan merken als (burgerlijke) vruchten die in beginsel aan de man toekomen, aangezien de woning en het bakhuis op grond van de huwelijksvoorwaarden privégeoederen van de man zijn. Daarbij heeft de rechtbank geoordeeld dat de door de man onweersproken gestelde huurinkomsten ten goede zijn gekomen aan de gemeenschap en dat de vrouw de helft van dit bedrag aan de man moet vergoeden.

De vrouw is het hiermee niet eens en betwist in haar eerste grief in het incidenteel hoger beroep de hoogte van de huurinkomsten. Daarbij is zij van mening primair dat de huurinkomsten zijn aangewend voor de kosten van de huishouding, zodat er geen recht meer bestaat op vergoeding en subsidiair dat de huurinkomsten over de periode 2017 tot en met 2020 moeten worden gezien als de bijdrage van de man in de kosten van de huishouding, waarbij de vrouw op grond van de redelijkheid en billijkheid moet worden gecompenseerd

voor al haar werkzaamheden waardoor de verhuur mogelijk is gemaakt.

De man voert hiertegen verweer. De man heeft op basis van overgelegde gastenboeken en administratie van de vrouw aangetoond dat er huuropbrengsten zijn geweest. Daarbij heeft de man na 2017 wel degelijk inkomsten gehad, zodat hij ook toen een bijdrage heeft geleverd in de kosten van de huishouding.

Het hof overweegt als volgt. De vraag is waar de huurinkomsten aan zijn uitgegeven. De man erkent dat de huurinkomsten aan de gemeenschap ten goede zijn gekomen en stelt ook dat de kosten van de huishouding altijd van de bankrekening van partijen werden betaald. Vast staat in ieder geval dat de huurinkomsten steeds contant door de vrouw werden geïnd. Partijen verklaren beiden dat de vrouw vrijelijk over het contante geld kon beschikken en de financiën van partijen beheerde. Uit de manier waarop partijen hun huishouding dreven is naar het oordeel van het hof aannemelijk dat de vrouw de kosten van de huishouding grotendeels heeft betaald met het contante geld. Daarmee staat wel vast dat de huurinkomsten ten goede zijn gekomen aan de gemeenschap.

Het wettelijk stelsel van titel 7 van Boek 1 BW brengt dan mee dat de man als gevolg van deze vermogensverschuiving in beginsel jegens de gemeenschap recht heeft op een vergoeding van dat bedrag (art. 1:95 lid 2 BW en art. 1:96 lid 4 (voorheen lid 3) BW). De omstandigheid dat het geld op is en is besteed aan de kosten van de huishouding doet op zichzelf niet af aan het vergoedingsrecht van de man, omdat het erom gaat of die bestedingen betrekking hadden op gemeenschapsschulden dan wel op privéschulden van de man. Uitgaven in verband met consumptieve bestedingen zijn aan te merken als voldoening van gemeenschapsschulden. Hetzelfde geldt voor uitgaven in verband met de kosten van de huishouding als bedoeld in artikel 1:84 BW, ongeacht hoe ingevolge deze bepaling de draagplicht ter zake van die kosten tussen de echtgenoten verdeeld is.

In dit geval, waarbij de kosten van de huishouding voor een (groot) deel zijn voldaan uit de huurinkomsten, geldt dus ten gunste van de man het vermoeden dat deze uitgaven betrekking hebben gehad op gemeenschapsschulden. Het is aan de vrouw om feiten en omstandigheden te stellen en zo nodig te bewijzen op grond waarvan het vergoedingsrecht van de man jegens de gemeenschap niet (of niet volledig) geldend kan worden gemaakt. Het vergoedingsrecht corrigeert de vermogensverschuiving, tenzij die een rechtvaardiging vindt in een rechtsverhouding of rechtsgrond. De Hoge Raad noemt twee voorbeelden van rechtvaardigingsgronden, namelijk het geval voor zover uit het gemeenschapsvermogen privéschulden van de man zijn voldaan, of indien uitdrukkelijk of stilzwijgend is afgesproken dat de man met betrekking tot bepaalde uitgaven van gemeenschapsschulden geen aanspraak op vergoeding heeft, ook al zijn die uitgaven geheel of ten dele gefinancierd uit aan hem

toekomstig vermogen. In de literatuur worden als uitzonderingen genoemd: (1) indien echtgenoten anders zijn overeengekomen; (2) indien door de vermogensverschuiving is voldaan aan een op die echtgenoot rustende (natuurlijke) verbintenis; (3) indien uit de redelijkheid en billijkheid, in verband met de omstandigheden van het geval, anders voortvloeit.

Uit de stukken en het verhandelde ter zitting is duidelijk geworden dat partijen tijdens het huwelijk hebben afgesproken en/of samen zo hebben gehandeld dat de kosten van de huishouding zoveel mogelijk van het contante geld werden betaald. Partijen hebben daar beiden een bijdrage aan geleverd. De verhuur van het bakhuis is grotendeels mogelijk gemaakt door de inspanningen van de vrouw. Zoals hiervoor al overwogen, acht het hof aannemelijk dat deze kosten zijn verteerd en dat daarmee kosten van de huishouding (grotendeels) zijn betaald. Het hof acht het onder deze omstandigheden onbillijk dat de vrouw bij de scheiding alsnog de rekening gepresenteerd krijgt. Door de wijze waarop partijen hun leven hebben ingericht, is bij de vrouw het gerechtvaardigde vertrouwen ontstaan dat vergoeding niet meer aan de orde is. Naar het oordeel van het hof heeft de vrouw uit de omstandigheden van het geval en de gedragingen van partijen redelijkerwijs mogen afleiden dat partijen hierover (stilzwijgend) andere afspraken hebben gemaakt, zodat de man geen aanspraak kan maken op vergoeding, ook al is een deel van de kosten van de huishouding gefinancierd met aan hem toekomstig vermogen. Gelet op het voorgaande is het hof van oordeel dat de man zijn vergoedingsrecht jegens de gemeenschap niet ten gelde kan maken. De eerste grief van de vrouw in het incidenteel hoger beroep slaagt dan ook.

Verdeling van de gemeenschap

Auto's

Partijen bezitten meerdere auto's. Partijen zijn het niet eens met alle beslissingen van de rechtbank over de verdeling daarvan dan wel de waardes die aan de auto's zijn toegekend. Het hof heeft de stellingen van de partijen per auto besproken.

Factuur van de garage

Het hof komt tot de conclusie dat partijen de auto tijdens het huwelijk ter reparatie hebben aangeboden en pas veel later, na de peildatum, de factuur daarvan hebben ontvangen. Aangezien de man deze factuur heeft betaald, is de vrouw gehouden de helft hiervan aan de man te voldoen.

Conclusie

Het hof oordeelt onder meer dat de man op basis van de vergoedingsrechten per saldo een bedrag van € 142.925,80 aan de vrouw moet betalen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 11-06-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:3868

Zaaknummer: 200.327.838

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Overeenkomst over verdeling van tijdens huwelijk opgebouwd pensioen. Mogelijkheid tot opzegging van overeenkomst? Onvoorziene omstandigheden (art. 6:258 BW)?

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn in 1990 gescheiden. De man heeft tijdens het huwelijk pensioen opgebouwd. In 2006 hebben partijen een pensioenverdelingsovereenkomst gesloten. In 2019 heeft de man betaling van het pensioen aan de vrouw gestopt. De vrouw heeft continuering gevorderd van de betalingen door de man. De rechtbank heeft hem veroordeeld tot nakoming van de overeenkomst. De rechtbank honoreert het beroep van de man op artikel 6:258 BW niet. De man is in hoger beroep gegaan. Het hof heeft het bestreden vonnis bekrachtigd en daartoe het volgende overwogen.

Volgens de man is de afspraak tussen partijen te kwalificeren als een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd zonder een opzeggingsregeling. Dat maakt dat opzegging in beginsel mogelijk is. De vrouw is van mening dat er geen sprake is van een duurovereenkomst, maar heeft de man haar recht gegeven op een deel van het pensioen. Partijen hebben dat zo vormgegeven dat aan het ABP is gevraagd het rechtstreeks aan de vrouw te betalen. Die verplichting duurt in ieder geval tot de vrouw overlijdt. De aard van de overeenkomst en de verplichtingen daaruit hebben een definitief karakter en zijn dus niet verenigbaar met opzegging. Als al sprake is van een duurovereenkomst, is er geen sprake van een wettelijke of contractuele opzeggingsregeling. De overeenkomst moet volgens de vrouw dan worden gezien als een overeenkomst voor bepaalde tijd, tot aan het overlijden van de vrouw.

Het hof oordeelt als volgt. Van een duurovereenkomst is sprake als er een verplichting wordt afgesproken tot opeenvolgende of voortdurende prestaties. Dat is hier het geval; de afspraak van partijen om het pensioen te delen brengt mee dat iedere maand een bedrag aan de vrouw betaald moet worden. Die verplichting loopt vanwege de aard van het pensioen door tot aan het overlijden van een van partijen. Daarmee is de overeenkomst – ook al staat het moment van overlijden niet vast – een duurovereenkomst voor bepaalde tijd. In de overeenkomst is niet voorzien in een mogelijkheid tot opzegging. Ook de wet voorziet niet in een regeling tot

opzegging. Uit het voorgaande volgt dat de overeenkomst niet kan worden opgezegd (r.o. 4.3).

Vervolgens is de vraag of de overeenkomst op grond van onvoorziene omstandigheden (art. 6:258 BW) ontbonden of gewijzigd moet worden (r.o. 4.4). De man beroept zich op de volgende feiten en omstandigheden. Hij heeft meer dan twintig jaar in Frankrijk een veebedrijf gerund. Zijn partner is in 2005 vertrokken. Hij heeft zijn partner moeten uitkopen en is daarvoor een aanzienlijke schuld aangegaan. Hij heeft het bedrijf alleen voortgezet. Uiteindelijk bleek dat financieel en fysiek voor hem niet meer haalbaar. Verkoop van het bedrijf en terugkeer naar Nederland waren onvermijdelijk. Door de terugkeer is zijn inkomen aanzienlijk gedaald door verschillen in het belastingstelsel en het zorgstelsel van Frankrijk en Nederland. Deze ontwikkelingen waren ten tijde van het aangaan van de overeenkomst niet voorzienbaar. De vrouw daartegenover is vermogend, woont in een kapitaal pand en kan ruimschoots in haar eigen levensonderhoud voorzien. De inkomenspositie van de man is nu zodanig dat hij ook bij een sobere levensstijl een zeer kleine vrij besteedbare ruimte heeft. Hij moet nu leven van een nettomaandinkomen van ongeveer € 2.800. Hij kan nu niet sparen voor onvoorziene gevallen (r.o. 4.5). De vrouw voert aan dat de man zijn inkomenspositie maar heel beperkt onderbouwt. Hij toont zijn lasten niet voldoende aan. Volgens haar is het maandelijkse netto-inkomen van de man niet slecht met € 3.000 per maand, na aftrek van zijn verplichtingen aan haar en zijn tweede ex-echtgenote. De omstandigheden waarop de man zich beroept liggen volgens de vrouw in zijn risicosfeer (r.o. 4.6).

Het hof is van oordeel dat er geen, althans onvoldoende, grond is voor wijziging of ontbinding van de overeenkomst vanwege onvoorziene omstandigheden. De man heeft zijn stelling dat sprake is van onvoorziene omstandigheden in de zin van artikel 6:258 BW onvoldoende onderbouwd. De man is destijds bij zijn beslissing om tot pensioenverdeling over te gaan niet over één nacht ijs gegaan. In de eerste plaats stelt de man zelf dat zijn partner in 2005 is vertrokken. Hij heeft destijds het vertrek van zijn partner al in zijn afwegingen kunnen betrekken. In de tweede plaats lag het op de weg van de man om bij de beslissing tot pensioenverdeling ook de omstandigheid mee te nemen dat hij ooit wegens zijn leeftijd zou moeten stoppen met zijn bedrijf en zelf pensioen zou gaan krijgen, en dat zijn inkomen daardoor waarschijnlijk daalt. Mogelijk waren destijds niet alle fiscale consequenties van het beëindigen van zijn bedrijf en de terugkeer naar Nederland voorzienbaar. De fiscale consequenties zijn echter, waar deze het inkomen van de man betreffen, omstandigheden die voor zijn rekening en risico komen. In de derde plaats heeft de man – tegenover de gemotiveerde betwisting door de vrouw – onvoldoende onderbouwd dat zijn financiële omstandigheden zo slecht zijn geworden dat de vrouw ongewijzigde voortgang van de pensioenverdeling redelijkerwijs niet mag verwachten. De man heeft alleen een algemeen budgetadvies van het Nibud overgelegd, maar geen met bescheiden onderbouwde volledige

inzage gegeven in zijn financiële situatie. Dat had wel van hem verwacht mogen worden. De enkele omstandigheid dat de vrouw vermogen heeft en in een groot huis woont is onvoldoende om te kunnen oordelen dat zij in redelijkheid geen ongewijzigde voortgang van de pensioenverdeling mag verwachten (r.o. 4.7).

De man heeft cassatieberoep ingesteld en de vrouw heeft incidenteel cassatieberoep ingesteld.

Beoordeling van de middelen in het principale en in het incidentele beroep

De klachten kunnen niet leiden tot vernietiging van het arrest van het hof. De Hoge Raad hoeft niet te motiveren waarom hij tot dit oordeel is gekomen. Bij de beoordeling van deze klachten is het namelijk niet nodig om antwoord te geven op vragen die van belang zijn voor de eenheid of de ontwikkeling van het recht (art. 81 lid 1 RO).

Conclusie

De Hoge Raad verwerpt het principale en het incidentele beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-06-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:911

Zaaknummer: 23/01368

Rechters: M.V. Polak, T.H. Tanja-van den Broek en G.C. Makkink

Advocaten: R.R. Oudijk en J. van Duijvendijk-Brand

Wetsartikelen: 6:258 BW en 81 RO

RECHTSPRAAK

Opzegbaarheid pensioenverdelingsovereenkomst tussen ex-echtgenoten in geval waarin ECLI:NL:HR:1981:AG4271 niet van toepassing is omdat partijen in 1990 zijn gescheiden en de Wet verevening pensioenrechten (Wvp) pas in 1995 in werking is getreden zodat die wet niet van toepassing is. Uitleg; aard van de overeenkomst: duurovereenkomst voor (on)bepaalde tijd? Beroep op onvoorziene omstandigheden (art. 6:258 BW).

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn in 1990 gescheiden. De man heeft tijdens het huwelijk pensioen opgebouwd. In 2006 hebben partijen een pensioenverdelingsovereenkomst gesloten. In 2019 heeft de man betaling van het pensioen aan de vrouw gestopt. De vrouw heeft continuering gevorderd van de betalingen door de man. De rechtbank heeft hem veroordeeld tot nakoming van de overeenkomst. De rechtbank honoreert het beroep van de man op artikel 6:258 BW niet. De man is in hoger beroep gegaan. Het hof heeft het bestreden vonnis bekrachtigd en daartoe het volgende overwogen.

Volgens de man is de afspraak tussen partijen te kwalificeren als een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd zonder een opzeggingsregeling. Dat maakt dat opzegging in beginsel mogelijk is. De vrouw is van mening dat er geen sprake is van een duurovereenkomst, maar heeft de man haar recht gegeven op een deel van het pensioen. Partijen hebben dat zo vormgegeven dat aan het ABP is gevraagd het rechtstreeks aan de vrouw te betalen. Die verplichting duurt in ieder geval tot de vrouw overlijdt. De aard van de overeenkomst en de verplichtingen daaruit hebben een definitief karakter en zijn dus niet verenigbaar met opzegging. Als al sprake is van een duurovereenkomst, is er geen sprake van een wettelijke of contractuele opzeggingsregeling. De overeenkomst moet volgens de vrouw dan worden gezien als een overeenkomst voor bepaalde tijd, tot aan het overlijden van de vrouw.

Het hof oordeelt als volgt. Van een duurovereenkomst is sprake als er een verplichting wordt afgesproken tot opeenvolgende of voortdurende prestaties. Dat is hier het geval; de afspraak

van partijen om het pensioen te delen brengt mee dat iedere maand een bedrag aan de vrouw betaald moet worden. Die verplichting loopt vanwege de aard van het pensioen door tot aan het overlijden van een van partijen. Daarmee is de overeenkomst – ook al staat het moment van overlijden niet vast – een duurovereenkomst voor bepaalde tijd. In de overeenkomst is niet voorzien in een mogelijkheid tot opzegging. Ook de wet voorziet niet in een regeling tot opzegging. Uit het voorgaande volgt dat de overeenkomst niet kan worden opgezegd (r.o. 4.3).

Vervolgens is de vraag of de overeenkomst op grond van onvoorziene omstandigheden (art. 6:258 BW) ontbonden of gewijzigd moet worden (r.o. 4.4). De man beroept zich op de volgende feiten en omstandigheden. Hij heeft meer dan twintig jaar in Frankrijk een veebedrijf gerund. Zijn partner is in 2005 vertrokken. Hij heeft zijn partner moeten uitkopen en is daarvoor een aanzienlijke schuld aangegaan. Hij heeft het bedrijf alleen voortgezet. Uiteindelijk bleek dat financieel en fysiek voor hem niet meer haalbaar. Verkoop van het bedrijf en terugkeer naar Nederland waren onvermijdelijk. Door de terugkeer is zijn inkomen aanzienlijk gedaald door verschillen in het belastingstelsel en het zorgstelsel van Frankrijk en Nederland. Deze ontwikkelingen waren ten tijde van het aangaan van de overeenkomst niet voorzienbaar. De vrouw daartegenover is vermogend, woont in een kapitaal pand en kan ruimschoots in haar eigen levensonderhoud voorzien. De inkomenspositie van de man is nu zodanig dat hij ook bij een sobere levensstijl een zeer kleine vrij besteedbare ruimte heeft. Hij moet nu leven van een nettomaandinkomen van ongeveer € 2.800. Hij kan nu niet sparen voor onvoorziene gevallen (r.o. 4.5). De vrouw voert aan dat de man zijn inkomenspositie maar heel beperkt onderbouwt. Hij toont zijn lasten niet voldoende aan. Volgens haar is het maandelijkse netto-inkomen van de man niet slecht met € 3.000 per maand, na aftrek van zijn verplichtingen aan haar en zijn tweede ex-echtgenote. De omstandigheden waarop de man zich beroept liggen volgens de vrouw in zijn risicosfeer (r.o. 4.6).

Het hof is van oordeel dat er geen, althans onvoldoende, grond is voor wijziging of ontbinding van de overeenkomst vanwege onvoorziene omstandigheden. De man heeft zijn stelling dat sprake is van onvoorziene omstandigheden in de zin van artikel 6:258 BW onvoldoende onderbouwd. De man is destijds bij zijn beslissing om tot pensioenverdeling over te gaan niet over één nacht ijs gegaan. In de eerste plaats stelt de man zelf dat zijn partner in 2005 is vertrokken. Hij heeft destijds het vertrek van zijn partner al in zijn afwegingen kunnen betrekken. In de tweede plaats lag het op de weg van de man om bij de beslissing tot pensioenverdeling ook de omstandigheid mee te nemen dat hij ooit wegens zijn leeftijd zou moeten stoppen met zijn bedrijf en zelf pensioen zou gaan krijgen, en dat zijn inkomen daardoor waarschijnlijk daalt. Mogelijk waren destijds niet alle fiscale consequenties van het beëindigen van zijn bedrijf en de terugkeer naar Nederland voorzienbaar. De fiscale consequenties zijn echter, waar deze het inkomen van de man betreffen, omstandigheden die

voor zijn rekening en risico komen. In de derde plaats heeft de man – tegenover de gemotiveerde betwisting door de vrouw – onvoldoende onderbouwd dat zijn financiële omstandigheden zo slecht zijn geworden dat de vrouw ongewijzigde voortgang van de pensioenverdeling redelijkerwijs niet mag verwachten. De man heeft alleen een algemeen budgetadvies van het Nibud overgelegd, maar geen met bescheiden onderbouwde volledige inzage gegeven in zijn financiële situatie. Dat had wel van hem verwacht mogen worden. De enkele omstandigheid dat de vrouw vermogen heeft en in een groot huis woont is onvoldoende om te kunnen oordelen dat zij in redelijkheid geen ongewijzigde voortgang van de pensioenverdeling mag verwachten (r.o. 4.7).

De man heeft cassatieberoep ingesteld en de vrouw heeft incidenteel cassatieberoep ingesteld.

Inleidende opmerkingen duurovereenkomst voor (on)bepaalde tijd

Van een duurovereenkomst is sprake als de overeenkomst één of beide partijen verplicht tot opeenvolgende of voortdurende prestaties. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen duurovereenkomsten voor bepaalde tijd en voor onbepaalde tijd. Of van een duurovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd sprake is, wordt bepaald door uitleg aan de hand van de Haviltex-maatstaf. De meeste oude regelingen in het BW achten voor 'bepaalde tijd' bepaling in tijdseenheden of aan de hand van de kalender essentieel. Tegenover een eng begrip bepaalde tijd staat dan een ruim begrip onbepaalde tijd (bepaling niet in tijdseenheden, maar op andere wijze of in het geheel niet). De rechtspraak heeft de neiging het begrip bepaalde tijd te verruimen tot elke objectieve tijdsbepaling. Een duurovereenkomst voor bepaalde tijd wordt in literatuur en rechtspraak gelijkgesteld met overeenkomsten voor een bepaald doel of resultaat en overeenkomsten die door 'volbrenging' eindigen. Indien de overeenkomst voor bepaalde tijd of voor het bereiken van een bepaald resultaat is aangegaan, is deze in beginsel niet opzegbaar, tenzij anders is overeengekomen of de wet anders bepaalt. Op die regel is slechts als uitzondering aanvaard het geval van onvoorziene omstandigheden volgens artikel 6:258 BW. Een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd is aangegaan voor onbepaalde duur en daarom is opzegging nodig om de overeenkomst te laten eindigen, tenzij andere beëindigingsgronden zich voordoen (zoals ontbinding). Een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd is dan ook, ook als wet en overeenkomst niet voorzien in een regeling van opzegging, in beginsel opzegbaar. Duurovereenkomsten voor onbepaalde tijd kunnen naar partijbedoeling niet-opzegbaar zijn. De wederpartij van degene die zich op de niet-opzegbaarheid beroept, kan onder omstandigheden een beroep doen op artikel 6:248 lid 2 BW en artikel 6:258 BW.

Principaal cassatieberoep

Onderdeel 1 (duurovereenkomst voor bepaalde tijd en maatstaf beëindiging)

Subonderdeel 1.1 klaagt dat het oordeel in r.o. 4.3 dat sprake is van een duurovereenkomst voor bepaalde tijd rechtens onjuist is, omdat bij duurovereenkomsten en overeenkomsten die al dan niet van rechtswege eindigen door het intreden van een bepaalde gebeurtenis, zoals het overlijden van een partij, sprake is van een (duur)overeenkomst voor onbepaalde tijd. In het oordeel ligt besloten dat door het zekere einde van de overeenkomst door het overlijden van een der partijen de overeenkomst dus voor bepaalde tijd is aangegaan. Daarmee miskent het hof dat als het einde van een (duur)overeenkomst afhangt van een bepaalde gebeurtenis waarvan onzeker is op welk moment die plaats zal vinden, sprake is van een (duur)overeenkomst voor onbepaalde tijd. Als die tijdsperiode waarvoor de (duur)overeenkomst is aangegaan onbepaald is, is sprake van een (duur)overeenkomst voor onbepaalde tijd.

De advocaat-generaal (A-G) meent dat er iets voor te zeggen is om deze rechtsklacht aan te merken als op zichzelf terecht voorgesteld. Hoewel er een tendens is om bij elke objectieve tijdsbepaling een duur voor bepaalde tijd aan te nemen, is in *Nananda/Golden Earring* (HR 7 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1270) voor het einde van een duurovereenkomst door overlijden volgens de A-G een subregel geformuleerd als door de klacht bepleit. In die zaak had het hof bij wege van analogie de regels voor opzegging van duurovereenkomsten voor onbepaalde tijd toegepast en werd in cassatie geklaagd dat sprake zou zijn van overeenkomsten voor bepaalde tijd. De Hoge Raad verwerpt dat in r.o. 5.2.2 als volgt:

‘(...) Anders dan het onderdeel betoogt, brengt de omstandigheid dat de overeenkomsten zijn aangegaan voor de duur van het auteursrecht en dat dit auteursrecht ingevolge art. 37 Aw vervalt door verloop van 70 jaren vanaf 1 januari na het overlijden van de maker, niet mee dat een overeenkomst als de onderhavige dient te worden aangemerkt als een overeenkomst voor bepaalde tijd. Immers, evenals bij overeenkomsten die, al dan niet van rechtswege, eindigen door het intreden van een bepaalde gebeurtenis, zoals de dood van een partij of (bij arbeidsovereenkomsten) het intreden van de pensioengerechtigde leeftijd, is de duur waarvoor partijen de overeenkomsten zijn aangegaan overigens onbepaald.’

De parallel met de onderhavige zaak is treffend. Ook hier eindigt de duurovereenkomst met de zekere gebeurtenis van de ooit intredende dood van een van partijen, maar is deze voor het overige onbepaald, zodat hier sprake lijkt te zijn van een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd.

Niettemin ziet de A-G deze klacht om twee redenen geen doel treffen.

De eerste reden is de volgende. De klacht ziet voorbij aan wat hier de kern van de zaak

genoemd zou kunnen worden, namelijk dat het hof middels uitlegging heeft geoordeeld dat de overeenkomst in dit geval naar haar aard niet opzegbaar is en dat oordeel is in cassatie niet bestreden, zodat de man geen belang heeft bij de op zichzelf mogelijk terecht geformuleerde klacht over de typering van de overeenkomst als een duurovereenkomst voor bepaalde tijd. Een overeenkomst heeft immers niet alleen de rechtsgevolgen die partijen zijn overeengekomen, maar ook zodanige die naar de aard van de overeenkomst voortvloeien uit wet, gewoonte of eisen van redelijkheid en billijkheid (art. 6:248 lid 1 BW). De aard van de overeenkomst wordt bepaald door verschillende factoren, zoals het type overeenkomst en de daarbij betrokken partijen. Het hof heeft geoordeeld dat de aard van de pensioenverdelingsovereenkomst hier meebrengt dat deze niet kan worden opgezegd: de uit de overeenkomst voortvloeiende verplichting van de man tot maandelijkse betaling aan de vrouw loopt vanwege de aard van het pensioen door tot aan het overlijden van een van de partijen. Daarin lijkt besloten dat de overeenkomst (van rechtswege) eindigt als een van de partijen overlijdt, maar ook dat opzegging voordien zich niet met die aard laat verenigen. Dat zelfstandig dragende oordeel wordt in cassatie niet bestreden. Of daar dan het etiket bepaalde tijd of niet op wordt geplakt, is dan niet doorslaggevend; het gaat om de niet-opzegbaarheid tijdens de man.

De tweede reden is dat het aanmerken van deze duurovereenkomst als aangegaan voor bepaalde tijd een aan het hof als feitenrechter voorbehouden uitleg daarvan is. Die uitleg kan in cassatie slechts beperkt worden getoetst, namelijk op begrijpelijkheid en niet op juistheid.

Subonderdeel 1.2 klaagt dat voor zover in het oordeel van het hof besloten ligt dat in dit geval een uitzondering gerechtvaardigd is op het uitgangspunt dat sprake is van een (duur)overeenkomst voor onbepaalde tijd als deze (duur)overeenkomst eindigt door het intreden van een onzekere gebeurtenis, zoals het overlijden van een partij, dit oordeel uitgaat van een onjuiste rechtsopvatting, althans onvoldoende (begrijpelijk) is gemotiveerd.

Ook deze klachten kunnen niet tot cassatie leiden. In de eerste plaats geldt hiervoor hetzelfde als besproken bij het vorige subonderdeel: geen belang bij deze klacht omdat het hof heeft geoordeeld dat de overeenkomst naar haar aard niet opzegbaar is, waartegen geen klacht is gericht. De klacht mist ook feitelijke grondslag: het hof heeft niet geoordeeld dat sprake is van een uitzondering op het uitgangspunt dat sprake is van een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd als een duurovereenkomst eindigt door het intreden van een onzekere gebeurtenis. Het hof heeft de Haviltex-maatstaf, waarbij alle omstandigheden van het geval van belang zijn, niet miskend en dat oordeel is niet onbegrijpelijk. De klachten stuiten op het voorgaande af.

Subonderdeel 1.3 is een nadere motiveringsklacht tegen r.o. 4.3. Voor het oordeel

duurovereenkomst voor bepaalde tijd knoopt het hof alleen aan bij het (nog niet vaststaande) moment van overlijden van een van de partijen, waarbij niet (kenbaar) wordt betrokken dat (i) de machtiging geen einddatum bevat, (ii) door de man nooit is toegezegd dat hij gedurende de hele looptijd van zijn pensioen de pensioenverdeling zou toepassen en (iii) (in hoger beroep onbestreden) tot uitgangspunt dient dat de vrouw in beginsel geen recht had op een deel van het pensioen van de man. Onder deze omstandigheden had het hof nader moeten motiveren waarom sprake is van een duurovereenkomst voor bepaalde tijd. Onder deze omstandigheden moeten aanvullende omstandigheden worden vastgesteld om de overeenkomst als overeenkomst voor bepaalde tijd – met bijbehorend uitgangspunt dat deze niet kan worden opgezegd – te kwalificeren.

Ook voor deze klacht ontbreekt op overeenkomstige gronden belang. Van onbegrijpelijkheid in het licht van stellingen (ii) en (iii) is geen sprake. Stelling (ii) heeft het hof verworpen door te oordelen dat de overeenkomst niet opzegbaar is. Van stelling (iii) is het hof uitgegaan, maar het heeft geoordeeld dat partijen een overeenkomst zijn aangegaan waarbij het pensioen wordt verdeeld, zodat er op grond daarvan wel aanspraak bestaat op een deel van het pensioen. Voor zover het subonderdeel zou bepleiten dat er bij een catalogus van dergelijke omstandigheden aanvullende omstandigheden zouden moeten worden vastgesteld om tot niet-opzegbaarheid te kunnen oordelen, stuurt dat aan op hernieuwde weging van de omstandigheden van het geval, waarvoor in cassatie geen plaats is. Van een sub(rechts)regel of in acht te nemen omstandighedencatalogus als mogelijk bepleit, lijkt de A-G rechtens geen sprake. De klacht is tevergeefs voorgesteld.

Onderdeel 2 (financiële situatie)

Onderdeel 2 richt in de eerste plaats op een motiveringsklacht tegen r.o. 4.7, waarin het beroep van de man op artikel 6:258 BW is afgewezen. De man heeft aan de hand van bescheiden aangevoerd dat zijn financiële situatie ontoereikend is om de verdeling van het pensioen ongewijzigd voort te zetten. Voor zover het hof heeft geoordeeld dat deze omstandigheden en/of stukken niet relevant zijn, is het hof uitgegaan van een onjuiste rechtsopvatting ten aanzien van artikel 6:258 BW, nu alle omstandigheden van het geval meewegen bij beoordeling van een beroep op onvoorziene omstandigheden.

Artikel 6:258 BW is een *lex specialis* van artikel 6:248 lid 2 BW voor een bijzonder geval en de rechter zal bij toepassing van artikel 6:258 BW net zo terughoudend moeten zijn als bij artikel 6:248 lid 2 BW geldt voor de beperkende werking van redelijkheid en billijkheid in het algemeen. Er moet (i) sprake zijn van op het moment van contractsluiting in de toekomst liggende onvoorziene, dat wil zeggen: niet uitdrukkelijk of stilzwijgend in de overeenkomst verdisconteerde, omstandigheden, die van zodanige aard zijn dat de wederpartij geen

ongewijzigde instandhouding van de contractuele rechtsverhouding mag verwachten. Deze omstandigheden moeten bovendien (ii) niet krachtens de aard van de overeenkomst of de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening komen van degene die zich op de bepaling beroept (lid 2). Het betreft een niet eenvoudig te halen hoge lat, omdat de redelijkheid en billijkheid in de eerste plaats trouw aan het gegeven woord verlangen en afwijking daarvan slechts bij hoge uitzondering toelaten. Het hof heeft in r.o. 4.7 zijn oordeel gestoeld op drie redenen, waaronder in afwijzende zin over de vereisten (i) en (ii). Er is naar het oordeel van het hof sprake van juist wel al in de overeenkomst verdisconteerde omstandigheden waar de man zich op beroept en deze komen voor wat betreft de fiscale consequenties van zijn pensionering en terugkomst naar Nederland voor zijn rekening. Dat draagt de afwijzing van het beroep op gewijzigde omstandigheden al zelfstandig. De klacht valt alleen de derde reden aan, namelijk dat onvoldoende onderbouwd zou zijn dat de man zich in een penibele financiële situatie bevindt. Nu dat de vereisten (i) en (ii) ongemoeid laat, kan de klacht niet tot cassatie leiden. De A-G licht dat toe. Het eerste punt is volgens het hof dat de man zelf stelt dat zijn partner in 2005 al was vertrokken vóórdat hij de brief met het verdelingsvoorstel aan de vrouw stuurde, zodat hij het vertrek van zijn partner al in zijn afwegingen kon betrekken bij zijn beslissing om tot verdeling van zijn pensioen met de vrouw over te gaan. Aan (i) is volgens het hof dan ook niet voldaan. In de tweede plaats had het volgens het hof op de weg van de man gelegen om bij de pensioenverdelingsbeslissing mee te wegen dat hij ooit vanwege zijn leeftijd zijn bedrijf zou moeten staken en zelf pensioen zou krijgen, waardoor zijn inkomen waarschijnlijk zou dalen. Het kan zijn dat toen nog niet alle fiscale consequenties van bedrijfsbeëindiging en terugkeer naar Nederland voorzienbaar waren, maar de fiscale consequenties zijn omstandigheden die voor zijn risico komen, aldus het hof. Ergo niet voldaan aan (ii): komt wel voor rekening van de man. In de derde plaats komt het hof met de door de motiveringklacht aangevallen reden dat hij zijn beweerdelijk penibele financiële situatie in het licht van de betwisting daarvan door de vrouw onvoldoende heeft onderbouwd. Dat is een (niet zelfstandig dragend) feitelijk oordeel (zodat de A-G de bespreking van de klacht hier zou kunnen stoppen), alleen op begrijpelijkheid te toetsen (waar evenwel geen belang bij bestaat in cassatie, gelet op het niet voldaan zijn aan vereisten (i) en (ii) naar het oordeel van het hof, zoals hiervoor besproken). Dragend voor de derde grond is dat de man volgens het hof geen ‘met bescheiden onderbouwde volledige inzage’ heeft gegeven in zijn financiële situatie, terwijl dat wel van hem verwacht had mogen worden.

Ten overvloede: de motiveringsklacht tegen reden drie treft ook inhoudelijk geen doel; die is, ook in het licht van door de man aangedragen stellingen en stukken, niet onbegrijpelijk. De stellingen van de man en de door hem ingebrachte stukken geven namelijk geen volledige inzage in zijn financiële situatie. Uit zijn voorlopige IB-aanslag 2021 blijkt dat hij ruim € 2.800 per maand ‘overhoudt’ nadat pensioen is afgedragen aan de vrouw en ook aan zijn

verplichtingen tegenover zijn tweede ex-echtgenote is voldaan. Het hof heeft kennelijk en niet onbegrijpelijk geoordeeld dat daaruit niet blijkt dat de financiële omstandigheden van de man zodanig slecht zijn dat de vrouw ongewijzigde voortgang van de pensioenverdeling niet mag verwachten. Dat ligt besloten in het oordeel dat de man een en ander niet voldoende heeft onderbouwd. Op het voorgaande stuit de motiveringsklacht ook af.

De rechtsklacht van onderdeel 2 faalt bij gebrek aan feitelijke grondslag nu het hof niet heeft geoordeeld dat de door de man genoemde omstandigheden niet relevant zijn. Het oordeel is immers dat de man onvoldoende heeft onderbouwd dat zijn financiële omstandigheden zo slecht zijn geworden dat de vrouw ongewijzigde voortgang van de pensioenverdeling redelijkerwijs niet mag verwachten. Dat oordeel behelst dat deze omstandigheden en daaraan ten grondslag gelegde stukken wel van belang (kunnen) zijn. Het principale cassatieberoep is tevergeefs voorgesteld.

Incidenteel cassatieberoep

Belang bij de klachten

De vrouw is op alle punten door het hof gevolgd en heeft dus geen bezwaren tegen het dictum. Zij betoogt echter dat zij toch voldoende belang heeft bij het incidenteel cassatieberoep, omdat het is gericht tegen dragende overwegingen die zonder incidenteel cassatieberoep in een eventueel volgende procedure tussen partijen gezag van gewijsde hebben. Zij betoogt dat het hof ten onrechte heeft geoordeeld dat de overeenkomst niet opzegbaar is omdat het een duurovereenkomst voor bepaalde tijd is, terwijl de overeenkomst naar aard en inhoud niet opzegbaar is. Dat laatste heeft het hof echter (ook) geoordeeld, zodat de vrouw belang mist bij haar incidenteel cassatieberoep, dat hier al integraal op afstuit. Voor het geval daar niettemin aan toegekomen zou worden bespreekt de A-G de klachten.

Onderdeel A (er is geen sprake van een duurovereenkomst)

Subonderdeel 1 klaagt dat het oordeel in r.o. 4.3 dat van een duurovereenkomst sprake is, rechtens onjuist is, dan wel ontoereikend is gemotiveerd. Een volstrekt eenzijdige overeenkomst, zoals deze waaruit slechts één verplichting voor de man voortvloeit, kan niet als duurovereenkomst worden gekwalificeerd. Opeenvolgende verbintenissen kunnen niet op één lijn worden gesteld met voortdurende verbintenissen en uit het oordeel wordt niet duidelijk welk soort verbintenis het hof op het oog heeft en aan zijn oordeel ten grondslag heeft gelegd, terwijl de verplichting van de man om aan de vrouw maandelijks het overeengekomen deel van zijn pensioen te betalen geen 'voortdurende of duurverbintenis' is.

De klacht dat een eenzijdige overeenkomst niet als duurovereenkomst kan worden

gekwaliceerd, vindt geen steun in het recht. Er kan ook van een duurovereenkomst sprake zijn als daaruit voor slechts een van partijen een verbintenis voortvloeit: een duurovereenkomst verplicht een of beide partijen tot opeenvolgende of voortdurende prestaties.

De opvatting dat 'opeenvolgende verbintenissen' niet op één lijn kunnen worden gesteld met 'voortdurende verbintenissen', vindt ook geen steun in het recht. Deze typen verbintenissen worden weliswaar onderscheiden, maar nu juist wel op één lijn gesteld waar het gaat om de vraag of sprake is van een duurovereenkomst. Het hof heeft geoordeeld dat sprake is van opeenvolgende verbintenissen, of telkens terugkerende (en opeenvolgende) prestaties, omdat de man iedere maand een bedrag aan de vrouw moet betalen. De klacht dat deze verplichting geen 'voortdurende of duurverbintenis' is, mist dan ook feitelijke grondslag. Dat niet van een 'toestand' sprake zou zijn, die meestal gecreëerd wordt bij duurovereenkomsten, lijkt ook feitelijke grondslag te missen: gedurende beider leven ontvangt de vrouw via het ABP maandelijks het overeengekomen deel van het pensioen van de man. Het oordeel is verder niet onbegrijpelijk of onvoldoende gemotiveerd. De klachten van subonderdeel 1 zijn zodoende ook inhoudelijk tevergeefs geformuleerd.

Subonderdeel 2 klaagt dat als het hof heeft geoordeeld dat sprake is van 'opeenvolgende prestaties of verbintenissen' en dat dit maakt dat de overeenkomst kan worden gekwalificeerd als een duurovereenkomst, dat oordeel rechtens onjuist, althans ontoereikend is gemotiveerd. Er is namelijk slechts sprake van één verbintenis. De aard van de afspraken en de aard van de overeenkomst brengen mee dat geen sprake is van een duurovereenkomst, maar van een overeenkomst met één verbintenis tot verdeling van het pensioen. Die ene verbintenis is het definitief overdragen van een deel van het pensioen, zij het dat daar door partijen een termijnbepaling (maandelijkse termijnen) aan is gekoppeld en sprake is van een voorwaardelijke aanspraak van de vrouw daarop, te weten afhankelijkheid van het in leven zijn van man en vrouw.

Hiermee geeft het subonderdeel een eigen uitleg aan de overeenkomst die door het hof niet is gekozen. Dat maakt de hofuitleg echter nog niet in cassatie-technische zin onbegrijpelijk. Daar stuit de motiveringsklacht op af. Qua resultaat komt het hofoordeel op hetzelfde neer als de door de klacht bepleite visie: er is sprake van een verdelingsafpraak over pensioen die zich onder normale omstandigheden niet leent voor eenzijdige beëindiging door de man. Of dit nu volgens de hofleer of volgens de door de vrouw bepleite leer wordt geconstrueerd, in beide gevallen zal daarvoor hebben te gelden: tenzij de redelijkheid en billijkheid zich ertegen verzet dat de vrouw onverkorte aanspraak kan blijven maken op verdere uitvoering van die afspraak. Dat de hofuitleg rechtens onjuist is op de aangegeven gronden ziet de A-G niet – nog daargelaten dat ook hiervoor geldt dat dit de kern mist van het hofoordeel, te weten dat deze

specifieke pensioenverdelingsafspraken naar zijn aard niet eenzijdig door de man kan worden beëindigd (door opzegging en daargelaten art. 6:248 lid 2 BW en art. 6:258 BW, waar de man de hoge lat niet haalt naar het oordeel van het hof). Daar hoort ook bij dat uitleg van wat voor type contract het is, (in belangrijke mate) feitelijke materie is en in cassatie slechts beperkt toetsbaar. Subonderdeel 2 kan inhoudelijk zodoende evenmin slagen.

Onderdeel B (duurovereenkomst ook 'voor het bereiken van een bepaald resultaat')

Onderdeel B voert aan dat de overeenkomst is aangegaan voor 'het bereiken van een bepaald resultaat', namelijk dat de vrouw zo lang zij leeft en de man ook in leven is, recht heeft op een deel van het pensioen van de man. Dat maakt de overeenkomst 'ook om die reden niet opzegbaar'. Het onderdeel klaagt dat indien het hof heeft geoordeeld dat het karakter van de overeenkomst als 'voor het bereiken van een bepaald resultaat' niet relevant is voor de (op)zegbaarheid van de (duur)overeenkomst, dit blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting, althans dat sprake is van ontoereikende motivering, omdat het hof dan heeft verzuimd om op essentiële stellingen van de vrouw te reageren.

De klachten missen feitelijke grondslag omdat het hof in het kader van het beoordelen van de opzegbaarheid van de overeenkomst juist wel van belang heeft geacht dat deze is gericht op het bereiken van een bepaald resultaat en daarom naar haar aard (in beginsel) niet eenzijdig is te beëindigen door de man middels opzegging. Daarop stuiten de klachten af. Onderdeel B is inhoudelijk ook tevergeefs voorgesteld.

Onderdeel C (overeenkomst ook naar de bedoeling van partijen onopzegbaar)

Het onderdeel klaagt dat met het oordeel in r.o. 4.3 dat in de overeenkomst niet is voorzien in de mogelijkheid tot opzegging nog niet alles is gezegd. Het gaat er (mede) om of de overeenkomst voorziet in een regeling van opzegging, die im- of expliciet ook kan inhouden dat de overeenkomst niet-opzegbaar is en in dát geval is geen sprake van in beginsel opzegbaarheid, zodat dit oordeel over in beginsel opzegbaarheid van duurovereenkomsten voor onbepaalde tijd, als dat is miskend, onjuist is, dan wel ontoereikend gemotiveerd.

Deze klachten missen feitelijke grondslag omdat het hof heeft geoordeeld dat hier sprake is van een duurovereenkomst voor bepaalde tijd en dus niet heeft geoordeeld dat een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd niet naar de bedoeling van partijen onopzegbaar kan zijn. Daarop stuit het onderdeel al op af. Overigens is hetgeen wordt aangevoerd over de door de vrouw voorgestane andere uitleg van de afspraak naar de kern genomen qua resultaat hetzelfde als waar het hofoordeel op uitkomt, namelijk dat de aard van deze afspraak meebrengt dat die niet 'tussentijds' eenzijdig door de man kan worden beëindigd in beginsel. Daar voegt de klacht nog aan toe dat ongeacht of de afspraak nu als duurovereenkomst wordt

gezien of niet en ook ongeacht of die dan geldt voor bepaalde of onbepaalde tijd, hier sprake is van niet-opzegbaarheid. Wat daar verder van zij, het illustreert dat de vrouw geen belang heeft bij deze klachten, omdat dat nu precies is waar het hof op uitkomt. Ook onderdeel C treft zodoende inhoudelijk geen doel. De klachten van het incidenteel cassatieberoep slagen niet.

Conclusie van de A-G

De conclusie van de A-G strekt tot verwerping van zowel het principaal als het incidenteel cassatieberoep.

Instantie: Parket bij de Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-04-2024

ECLI: ECLI:NL:PHR:2024:441

Zaaknummer: 23/01368

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek verklaring van overlijden afgewezen. Onvoldoende objectieve en verifieerbare gegevens.

Feiten en procesverloop

De broer van vermiste heeft een verklaring van overlijden betreffende de vermiste nodig om een erfenis te kunnen afwikkelen. Hij heeft een verklaring van de echtgenote overgelegd dat vermiste in 2015 bij een explosie in een mijn in Syrië is omgekomen. Hij had op dat moment de Nederlandse nationaliteit. Een broer van vermiste en verzoeker heeft verklaard dat hij van de echtgenote het bericht van overlijden van vermiste heeft gekregen. Er is een foto van het lichaam van vermiste en een kopie van de ID-kaart van vermiste overgelegd. Ter zitting is gebleken dat in Turkije een verzoek om een verklaring van overlijden is afgewezen. Volgens de Turkse gendarmerie was vermiste aangesloten bij IS, aldus verzoeker.

Overwegingen en beoordeling

Op grond van artikel 3 Rv is de Nederlandse rechter bevoegd van het verzoek kennis te nemen. De rechtbank acht zich op grond van artikel 267 Rv bevoegd op het verzoek te beslissen. Zij past bij gebrek aan nadere conflictregels het Nederlandse recht toe.

Verzoeker doet een beroep op artikel 1:426 lid 1 BW. Op grond van dit artikel dient het overlijden van de vermiste als zeker te kunnen worden beschouwd.

De verklaring van de broer betreft hetgeen hij van de echtgenote heeft gehoord, en is dus geen verklaring uit eerste hand. De verklaring van de echtgenote alleen is onvoldoende. Het is niet vast te stellen of de man op de foto dezelfde is als de man op de ID-kaart. Ook is niet vast te stellen of de man op de foto daadwerkelijk is overleden. Verzoeker heeft nagelaten enig stuk van de Turkse procedure te overleggen. Reeds daarom oordeelt de rechtbank dat het aangevoerde onvoldoende is om te concluderen dat het overlijden van vermiste als zeker kan worden beschouwd. Daar komt bij dat op grond van eerdere jurisprudentie (onder meer ECLI:NL:GHDHA:2017:2031) in een geval waar vermiste mogelijk bij IS was aangesloten, extra kritisch moet worden gekeken naar hetgeen als bewijs van overlijden is aangevoerd. Dit omdat een vermiste IS-strijder en de organisatie waartoe hij behoort belang kunnen hebben bij het

feit dat men hem dood waant.

Conclusie

De rechtbank wijst het verzoek af.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 02-05-2024

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2024:8777

Zaaknummer: C/09/657303 / FA RK 23-8532

Rechters: A.M.M. Vingerling, W.G. de Boer en K.M. Crooij-Heins

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ondercuratelestelling afgewezen. Onnodig grote inbreuk op autonomie en daarmee in strijd met het VN-Verdrag inzake handicap.

Feiten en procesverloop

Op advies van een notaris hebben verzoekers gevraagd betrokkene onder curatele te stellen.

Overwegingen en beoordeling

Het VN-Verdrag inzake de rechten van een persoon met een handicap schrijft voor dat niet verder in de autonomie van burgers mag worden ingegrepen dan noodzakelijk. Het advies van de notaris ter zake van ondercuratelestelling houdt hier onvoldoende rekening mee.

Ondercuratelestelling is de zwaarste beschermingsmaatregel. Gebleken is dat de belangen van betrokkene thans al adequaat worden behartigd. Op grond van artikel 1:432 lid 3 BW en artikel 1:451 lid 3 BW gaat de rechter ambtshalve over tot instelling van bewind over de goederen van betrokkene en een mentorschap. Daarmee wordt aan betrokkene een passende bescherming geboden.

Conclusie

De rechter wijst het verzoek tot ondercuratelestelling af en benoemt de verzoekers tot bewindvoerders en mentoren.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 15-05-2024

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2024:5018

Zaaknummer: 10935499 CB VERZ 24-16

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vervangende toestemming inschrijving basisschool afgewezen.

Feiten en omstandigheden

Beide ouders hebben gezag over minderjarige. Tijdens het huwelijk is het zusje van minderjarige geboren. Tussen vader en moeder loopt een echtscheidingsprocedure. Er loopt een hulpverleningstraject. Kinderen wonen bij moeder.

Op 26 april 2023 stelde de rechtbank een voorlopige zorgregeling vast die de zorg verdeelt tussen partijen. Vader heeft soms contact met zijn dochter.

Bij bestreden beschikking van 9 november 2023 heeft de rechtbank moeder vervangende toestemming gegeven om minderjarige in te schrijven bij de basisschool op locatie 2 (hierna: basisschool) welk hij sinds 11 december 2023 bezoekt.

Vader stelt in hoger beroep dat moeder zonder overleg is verhuisd. Hij begrijpt dat het van belang is voor minderjarige dat de basisschool tussen moeder en vader ligt. Vader verblijft bij zijn ouders als minderjarige bij hem is, wat voorlopig zo blijft. De rechtbank stelt ten onrechte dat dit niet bestendig is. Anders dan moeder, heeft vader geen rijbewijs en moet hij met fiets of bus minderjarige van en naar school vervoeren. Dit betekent vroeg opstaan, vermoeidheid en soms te laat komen voor minderjarige. In de praktijk rijdt de partner van moeder minderjarige van en naar school. De ouders van vader kunnen dit niet doen, mede wegens zorg voor hun pleegkind. Vader stelt schoolwisseling voor. Hierdoor blijft de co-ouderschapsregeling uitvoerbaar.

Moeder stelt dat vaders woonsituatie niet bestendig is. Na haar opvang en wonen op een geheime locatie, koos ze voor basisschool. Ze bewoont nu met kinderen een huurhuis. Minderjarige voelt zich fijn op basisschool. Ze betwist dat haar partner minderjarige naar school brengt en haalt. Ze heeft geen rijbewijs en is afhankelijk van de fiets. De reistijd zou drastisch toenemen bij een schoolwisseling.

De Raad voor de Kinderbescherming stelt dat minderjarige veel heeft meegemaakt en rust en stabiliteit behoeft. Een schoolwisseling is niet in zijn belang. De leefsituatie bij moeder is bestendiger en het belang van zusje weegt ook mee omdat zij meereist met moeder.

Overwegingen hof

Ingevolge artikel 1:253a lid 1 BW kunnen gezagsgeschillen door de ouder(s) aan de rechter worden voorgelegd.

De woonsituatie van ouders is onveranderd gebleven en er is geen voorlopige co-ouderschapsregeling waarbij de zorg bij helfte is verdeeld. Meer gewicht dient te worden toegekend aan de bestendige leefsituatie van moeder. Vader is werkzoekende. Hij verblijft tijdens de zorgmomenten met minderjarige bij zijn ouders in slechts één kamer. Al zou deze woonsituatie volgens vader bestending zijn, dan nog krijgt deze woonsituatie niet hetzelfde gewicht als die van moeder. De schoolwisseling is niet in het belang van minderjarige die rust en stabiliteit behoeft. Schoolwijziging betekent meer reistijd voor minderjarige en praktische problemen, ook voor moeder die dagelijks verder moet reizen naar de basisschool met minderjarige en zusje. Wijziging van school is voor hen zwaar. Ouders beschikken niet over een auto en voor beiden geldt hetzelfde voor wat betreft een auto van iemand uit hun netwerk.

Gelet hierop is wijziging van de huidige situatie niet in het belang van minderjarige en falen de grieven van vader.

Beslissing

Het hof bekrachtigt de beschikking.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 02-05-2024

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2024:1548

Zaaknummer: 200.337.067_01

Wetsartikelen: